

Huvudman

Linköpings kommun
utbildningsforvaltningen@utb.linkoping.se

Beslut

Datum 2025-02-17

Dnr SI 2025:741

Sida 1 (6)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Linghemsskolan i Linköpings kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Linköpings kommun att senast den **14 april 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt lärarens instruktioner och skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Linköpings kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Linköpings kommun ska vidta följande åtgärder

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 14 mars 2025 klargöra skyldigheten för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd, eller om det annars finns särskilda skäl. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 4 a § skollagen)

Skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

2. Se till att upprätta skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk

kommunikationsutrustning och dessa ska beslutas av rektorn. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 4 e § skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:741 i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under vårterminen 2025 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning samt användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt lärarens instruktioner.

Tillsynen har genomförts genom besök i skolenheten den 22 januari 2025. Som en del av tillsynen har lektionsobservationer, samtal med lärare och en intervju med rektorn genomförts. Vidare har dokumentation efterfrågats, bl.a. ordningsregler och skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt lärarens instruktioner

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har under tillsynsbesöket genomfört sex lektionsobservationer. Av en observation framgår att eleverna endast använder mobiltelefoner och datorer enligt lärarens instruktioner. Av fem av de observerade lektionerna noteras elever som använder mobiltelefoner eller elevdatorer i undervisningen som inte är i enlighet med lärarens instruktioner. Under dessa lektioner observeras att elever använder sin elevdator till att spela spel, att söka på bilder och att titta på Youtube utan koppling till undervisningen. Den otillåtna användningen pågår från ett par minuter i vissa fall till större delen av lektionen i andra fall.

Av flera samtal med lärare i anslutning till lektionsobservationerna framgår att det i regel finns enstaka elever som använder sin dator till annat än undervisning under lektionerna utan att läraren gett instruktion om det. Det framgår även av samtal med lärare att det finns elever som inte vill lämna ifrån sig sina mobiltelefoner vid insamlingen och lärarna tar inte den konflikten utan tillåter dessa elever att behålla sina mobiltelefoner.

En lärare uppger att hen inte alltid agerar utifrån att elever använder sina mobiltelefoner eller datorer till annat än undervisningen. Läraren uppger vidare att läraren under lektionen inte tillrättavisade elever som använde sina mobiltelefoner då läraren av erfarenhet vet att eleverna riskerar att lämna skolan om läraren kräver att mobiltelefonen ska lämnas in.

Av intervju med rektorn framgår att skolan för närvarande inte har mobilfria dagar. Rektorn uppger vidare att hon följer upp efterlevnaden av elevernas användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. En insats som införts efter uppföljningen är införandet av ett program som möjliggör för lärarna att fjärrstyra elevernas datorer under pågående lektion. Rektorn uppger slutligen att hennes uppfattning är att det förekommer att någon elev under varje lektion använder mobiltelefoner eller annan kommunikationsutrustning till annat än undervisning som inte är i enlighet med lärarens instruktioner.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som

1. sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller
2. utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap.

Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket. (5 kap. 4 a § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning vid undervisning endast får användas enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande. Det innebär att privat användning som huvudregel inte är tillåten och det gäller oavsett om det är av skolan tillhandahållen elektronik eller en elevs privata utrustning. Ett eventuellt användande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska därmed utgöra ett medel i undervisningen för att utveckla eleverna mot utbildningens mål. Utgångspunkten är att läraren ger generella instruktioner. Lärarens instruktion behöver dock inte vara samma för alla elever. Elever kan arbeta med olika uppgifter och utifrån det pedagogiska syftet kan elever som arbetar med en viss typ av uppgifter få använda mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning medan andra som arbetar med andra uppgifter inte får det. Enligt första stycket andra punkten ska det även vara möjligt att använda mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning om användningen sker som en extra anpassning eller särskilt stöd enligt 3 kap. Enligt andra stycket får rektorn eller en lärare tillåta användande även i andra fall än som avses i första stycket om det är motiverat av särskilda skäl. Med särskilda skäl avses sådana fall som inte är hänförliga till elevens utveckling och lärande. Det kan handla om att en elev behöver ha tillgång till sin mobiltelefon för att kunna bli nådd vid en viss tidpunkt, av t.ex. familje- eller hälsoskäl, eller att en elev t.ex. på grund av psykisk ohälsa har särskilda skäl att vid olika tillfällen snabbt kunna kontakta vårdnadshavaren. Möjligheten att i dessa fall tillåta användning ska tillämpas restriktivt och innebär inte en möjlighet att tillåta användning av mobiltelefoner eller annan kommunikationsutrustning för hela undervisningsgrupper. (prop. 2021/22:160 s. 230-231)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller lagens krav avseende användandet av mobiltelefoner och datorer i undervisningen enligt lärarens instruktioner. Tillsynen visar att det förekommer att elever under lektionstid använder sina mobiltelefoner eller datorer till annat än vad som framgår av lärarens instruktioner. Att datorer och mobiltelefoner inte används enligt lärarens instruktioner leder till att eleverna distraheras från skolarbetet och ägnar sig åt annat än arbetsuppgifterna, vilket i sin tur riskerar att påverka deras kunskapsutveckling negativt.

Skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Skolinspektionen har i samband med tillsynsbesöket efterfrågat skolenhetens rutin för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning samt skolenhetens ordningsregler. Av intervju med rektorn framgår att skolan inte har en enskild rutin för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner eller annan kommunikationsutrustning. Av skolans ordningsregler samt av lärarnas rutiner framgår att mobiltelefoner samlas in inför varje lektion. I övrigt framgår ingen information om hur hantering av omhändertagande av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning ska gå till.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det ska för varje skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner. (5 kap. 4 e § skollagen)

Av förarbeten till bestämmelsen framgår bland annat följande. Det ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertaganden av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Av rutinerna bör bland annat framgå hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till, till exempel hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt och hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas, vilket till exempel kan ske med stöd av ett nummerlappssystem. Rutinerna bör även omhänderta sådana aspekter som att det inte ska föreligga någon osäkerhet om huruvida ett föremål har omhändertagits eller huruvida det har lämnats tillbaka. Det bör vara rektorn som beslutar om sådana

rutiner med utgångspunkt i de förutsättningar som finns vid den berörda skolenheten. Frågan kan dock med fördel hanteras inom ramen för arbetet med skolans ordningsregler i syfte att utforma och förankra rutinerna med personal, elever och föräldrar (prop. 2021/22:160 s. 127 och 235).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolenheten saknar skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som uppfyller författningarnas krav.

Rektorn har i intervju uppgett att det inte finns någon särskild skriftlig rutin för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning. I en av skolans rutiner anges endast att elever ska lämna in mobiltelefoner i samband med lektioner.

Skolinspektionen konstaterar att det vare sig i skolenhetens ordningsregler, eller i någon annan skriftlig rutin, framgår hur hanteringen av omhändertagandet av mobiltelefonerna ska gå till, hur de ska samlas in och förvaras på ett betryggande sätt eller hur de ska återlämnas till rätt person. Skolans rutiner kan därför inte anses uppfylla författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Linköpings kommuns verksamhet vid Linghamsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt lärarens instruktioner och skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Det finns därför skäl att förelägga Linköpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Alexander Aleryd

Beslutsfattare

Signerat av: Alexander Aleryd

X Josefina Engdahl

Föredragande

Signerat av: Josefina Engdahl